

Kohtuasi C-77/21**Eelotsusetaotlus****Saabumise kuupäev:**

8. veebruar 2021

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Fővárosi Törvényszék (Pealinna kohus, Ungari)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

21. jaanuar 2021

Kaebaja:

Digi Távközlési és Szolgáltató Kft.

Vastustaja:

Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (riiklik andmekaitse- ja teabevabadusamet)

Fővárosi Törvényszék (Pealinna kohus)

[...]

Kaebaja:Digi Távközlési és Szolgáltató Kft. ([...] Budapest, Ungari
[...])

[...]

Vastustaja:Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság
(riiklik andmekaitse- ja teabevabadusamet) ([...] Budapest
[...])

[...]

Vaidluse ese:Andmekaitseasjas tehtud haldusotsuse kohtulik
läbivaatamine [...]**Kohtumäärus**

Kohus [...] esitab Euroopa Liidu Kohtule eelotsusetaotluse järgmiste küsimustega:

1. Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määruse (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste

andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (edaspidi „määrus“) artikli 5 lõike 1 punktis b määratletud mõistet „eesmärgi piirang“ tuleb tõlgendada nii, et selle mõistega on kooskõlas, kui vastutav töötleja säilitab isikuandmeid, mis on muidu kogutud ja mida säilitatakse õiguspärastel eesmärkidel, paralleelselt ka ühes teises andmebaasis, või vastupidi, paralleelse teise andmebaasi osas ei kehti enam andmete kogumise õiguspärase eesmärgi piirang?

2. Kas juhul, kui esimesele küsimusele vastatakse, et andmete paralleelne säilitamine on iseenesest „eesmärgi piirangu“ põhimõttega vastuolus, siis selle määruse artikli 5 lõike 1 punktis e sätestatud „säilitamise piirangu“ põhimõttega on kooskõlas, et vastutav töötleja säilitab paralleelselt teises andmebaasis isikuandmeid, mis on muidu kogutud ja mida säilitatakse õiguspärastel eesmärkidel?

[...] [riigisisese õiguse menetluslikud kaalutlused]

Põhjendused

Kohtumääruse aluseks olevad faktilised asjaolud

- 1 Kaebaja on üks peamistest interneti- ja televisiooniteenuse pakkujatest Ungaris.
- 2 Kaebaja koostas 2018. aasta aprillis katsetamiseks ja vigade parandamiseks andmebaasi, millele ta pani nimeks „test“- (edaspidi „testandmebaas“) ja millesse ta kopeeris umbes kolmandiku oma eraklientide isikuandmed. Teises andmebaasis „digihu“, mis võib olla seotud veebisaidiga digi.hu, säilitas ta otseturunduse eesmärgil ajakohastatult uudiskirja tellijate ja [lk 2] süsteemihaldurite andmed, millega saab siseneda veebisaidi liidesesse. See andmebaas sisaldas ligi 3% tema eraklientide andmeid ning täielike või osaliste haldusõigustega 40 süsteemihalduri kasutajaandmeid.
- 3 Kaebaja sai 23. septembril 2019 teada, et veebisaidi www.digi.hu kaudu oli lekkinud kokku ligi 322 000 kahju kannatanud isiku (297 000 kliendi ja tellija, samuti 25 000 uudiskirja tellija) andmeid (nimi, ema nimi, sünnikoht ja -kuupäev, aadress, isikutunnistuse number või vastaval juhul isikukood, e-posti aadress ning laua- ja mobiiltelefoninumbrid). Rünnakust teatas häkker ise kirjalikult kaebajale 21. septembri 2019. aasta e-kirjas, taastades selle demonstreerimiseks ühe testandmebaasi registritest ja märkides, mis laadi tõrkega tehniliselt tegemist oli. Pärast seda parandas kaebaja vea, sõlmis „eetilise“ häkkeriga konfidentsiaalsuslepingu ja pakkus talle tasu. Digihu andmebaasi rünnak ei puudutanud, kuid oleks võinud seda teha.
- 4 Kaebaja teatas vastustajale isikuandmete turvalisuse rikkumisest 25. septembril 2019, mistõttu algatas viimane 8. oktoobril 2019 ametliku kontrollimenetluse.

- 5 Vastustaja tuvastas 18. mai 2020. aasta [...] otsuses järgmist:
- a) kaebaja on rikkunud määruse artikli 5 lõike 1 punkte b ja e, kuna ta pärast vajalike testide tegemist ja vigade parandamist ei kustutanud andmebaasi, mille andmete turvalisust oli rikutud ja mis oli algselt loodud vigade parandamiseks, mistõttu ta oli säilitanud testandmebaasis suurt hulka kliendiandmeid ligi poolteist aastat ilma igasuguse otstarbeta ja sellisel viisil, mis võimaldas kliente identifitseerida, ning et meetme (testandmete kustutamine) võtmata jätmine tegi otseselt võimalikuks, et rikuti isikuandmete turvalisust;
 - b) kaebaja on rikkunud määruse artikli 32 lõikeid 1 ja 2.
- Vastustaja andis kaebajale korralduse vaadata läbi kõik oma andmebaasid, mis sisaldavad isikuandmeid, et teha kindlaks, kas nende suhtes on õigustatud rakendada krüpteerimissüsteemi, ning teavitada teda tulemusest. Samuti määras ta hagejale andmekaitse alal trahvi summas 100 000 000 Ungari forintit (HUF) ning määras selle otsuse avaldamise.
- 6 Vastustaja tugines oma otsuse põhjendustes järgmistele määruse sätetele: artikli 2 lõige 1; artikli 4 punkt 12; artikli 5 lõike 1 punktid b ja e ning lõige 2; artikli 17 lõike 1 punkti a, artikli 32 lõike 1 punkt a ja lõige 2 ning artikli 33 lõiked 1, 2, 4 ja 5.
- 7 Vastustaja täpsustas, et määrus on Ungaris kohaldatav alates 25. maist 2018 ja et andmete töötlemine, mida isikuandmete turvalisuse rikkumine puudutas (kliendiandmete säilitamine) jätkus ka pärast seda kuupäeva, mistõttu on määrus käesolevas asjas selle määruse artikli 2 lõike 1 ja artikli 99 lõike 2 alusel kohaldatav.
- 8 Ta märkis, et testandmebaasi loomise eesmärk (testide tegemine ja vigade parandamine) erineb andmebaasis säilitatud isikuandmete töötlemise algsest eesmärgist (lepingute täitmine), kuna vigade parandamisega kaob ka andmete töötlemise muu eesmärk (testide tegemine ja vigade parandamine). Seega, kuna andmebaasid jäeti pärast vigade parandamist kustutamata, siis rikuti „säilitamise piirangu“ aluspõhimõtet.
- 9 Andmeturbemeetmete osas seoses andmete säilitamisega leidis vastustaja esimese võimalusena, et andmete turvalisuse rikkumise põhjuseks võib pidada selle süsteemi haavatavust – mis oli juba ammu teada ja parandatav –, mida kaebaja kasutas sisu haldamiseks, s.o nn Drupali süsteemi, mille tõrkeid ei olnud kaebaja parandanud, sest kättesaadav paranduspakett ei olnud ametlik. Menetluses infoturbe kohta esitatud ekspertiisiaruande alusel täpsustas vastustaja, et turvaaugu oleks saanud parandada sobiva tarkvaraga, perioodiliste haavatavuse kontrollidega ja kohase krüpteerimisega, kuid kuna kaebaja neid meetmeid ei võtnud, siis rikkus ta määruse artikli 32 lõikeid 1 ja 2.

- 10 Vastustaja määras kaebajale andmekaitse alal trahvi ka määruse artikli 83 lõike 2 ja 2011. aasta CXII seaduse teabealase enesemääramisõiguse ja teabevabaduse kohta (az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény) teatavate sätete alusel.

Vaidlus poolte vahel

- 11 Kaebaja pöördus vastustaja otsuse kohtulikuks läbivaatamiseks halduskohtusse. [lk 3]
- 12 Kaebaja väidab „eesmärgi piirangu“ põhimõtte kohta, et rünnatu andmebaasidesse üle kantud kliendiandmed olid kogutud õiguspäraselt liitumislepingute sõlmimiseks määruse artikli 6 lõike 1 punkti b alusel ja et see eesmärk selle testandmebaasi koostamisega, mida andmete turvalisuse rikkumine kahjustas, ei muutunud. Kaebaja koostas testandmebaasi selleks, et andmeid säilitada, et need oleksid jätkuvalt kättesaadavad algse õiguspärase eesmärgiga, mille jaoks need koguti. Testandmebaasi loomine, st kogutud andmete säilitamine teises sisesüsteemis ei ole seega andmete kogumise eesmärgiga vastuolus. Tema arvates ei viita „eesmärgi piirangu“ põhimõtte sellele, milline on sisesüsteem, milles on vastutaval töötlejal lubatud õiguspäraselt kogutud andmeid töödelda, ning see põhimõtte ei keela ka õiguspäraselt kogutud andmete kopeerimist. Kaebaja väidab, et testandmebaasi loomisega ei laiendatud töödeldavate isikuandmete valdkonda ning kuna andmebaasi loomine või säilitamine lõpuks suurendasid riske andmete turvalisusele, ei saa seda pidada mitte aluspõhimõtte rikkumiseks, vaid kõige enam andmeturbe küsimuseks määruse artikli 32 tähenduses. Seega leiab ta, et hoides õiguspärasel eesmärgil säilitatavaid kliendiandmeid ka testandmebaasis, ei rikkunud ta määruse artikli 5 lõike 1 punkti b.
- 13 „Säilitamise piirangu“ põhimõtte kohta väidab kaebaja, et kliendiandmete töötlemise eesmärk ei olnud vigu parandada, nii et andmete säilitamise kestust ei määra vigade parandamise lõpetamine. Järelikult ei eiranud ta säilitamisaja piirangu nõuet seetõttu, et ta ei kustutanud testandmebaasi kohe pärast vigade parandamist, kuna tal oli õigus säilitada testandmebaasis olevaid andmeid viisil, mis võimaldab andmesubjekte tuvastada, sõltumata vigade parandamisest. Seega ei saa talle ette heita ka määruse artikli 5 lõike 1 punkti e rikkumist.
- 14 Kaebaja palus eelotsusetaotluse esitanud kohtul esitada Euroopa Liidu Kohtule eelotsusetaotlus muu hulgas nende aspektide kohta.
- 15 Vastustaja palub kaebaja nõuded rahuldamata jätta. Ta leiab, et käesoleval juhul ei ole ühtegi asjakohast küsimust, mis võiks olla eelotsuse ese.

Asjassepuutuv liidu õigus

- 16 Määruse artikli 5 lõike 1 punkti b kohaselt, mis käsitleb isikuandmete töötlemise põhimõtteid, kogutakse isikuandmeid täpselt ja selgelt kindlaksmääratud ning

õiguspärastel eesmärkidel ning neid ei töödelda hiljem viisil, mis on nende eesmärkidega vastuolus; isikuandmete edasist töötlemist avalikes huvides toimuva arhiveerimise, teadus- või ajaloouringute või statistilisel eesmärgil ei loeta artikli 89 lõike 1 kohaselt algsete eesmärkidega vastuolus olevaks („eesmärgi piirang“).

- 17 Vastavalt määruse artikli 5 lõike 1 punktile e säilitatakse isikuandmeid kujul, mis võimaldab andmesubjekte tuvastada ainult seni, kuni see on vajalik selle eesmärgi täitmiseks, milleks isikuandmeid töödeldakse; isikuandmeid võib kauem säilitada juhul, kui isikuandmeid töödeldakse üksnes avalikes huvides toimuva arhiveerimise, teadus- või ajaloouringute või statistilisel eesmärgil vastavalt artikli 89 lõikele 1, eeldusel et andmesubjektide õiguste ja vabaduste kaitseks rakendatakse käesoleva määrusega ettenähtud asjakohaseid tehnilisi ja korralduslikke meetmeid („säilitamise piirang“).

Asjassepuutuv Ungari õigus

- 18 Määrus on Ungaris kehtiv ja see on kohaldatav alates 25. maist 2018. Esitatud eelotsuse küsimused puudutavad määruse kohaldamist. **[lk 4]**

Eelotsusetaotluse vajalikkuse põhjendus

- 19 Küsimused, mille kohta eelotsusetaotluse esitanud kohus palub Euroopa Liidu Kohtult juhiseid, käsitlevad seda, kuidas tõlgendada määruse artikli 5 lõike 1 punktis b sätestatud eesmärgi piirangu põhimõtet ja määruse artikli 5 lõike 1 punktis e ette nähtud säilitamise piirangu põhimõtet.
- 20 Kliendiandmeid, mille kaebaja oli salvestanud testandmebaasi, mida andmete turvalisuse rikkumine kahjustas, koguti liitumislepingute sõlmimiseks vastavalt määruse artikli 6 lõike 1 punktile b ning selle õiguspärasust vastustaja ei vaidlustanud.
- 21 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on tekkinud küsimus, kas piiratud eesmärgil kogutud – nagu on poolte vahel selge – andmete kopeerimisel teise andmebaasi muutub andmete kogumise ja töötlemise eesmärk. Samuti tuleb kindlaks teha, kas asjaolu, et luuakse testandmebaas (see tähendab, et piiratud eesmärgil kogutud andmeid hoitakse teises sisesüsteemis) ja selliselt jätkatakse kliendiandmete töötlemist, on andmete kogumise eesmärgiga kooskõlas.
- 22 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et eesmärgi piirangu põhimõte ei anna selgeid juhiseid selle kohta, millistes sisesüsteemides on vastutaval töötlejal lubatud õiguspäraselt kogutud andmeid töödelda, ega ka selle kohta, kas vastutav töötleja võib neid andmeid kopeerida testandmebaasi, ilma et andmete kogumise eesmärk seeläbi muutuks.

- 23 Kui testandmebaasi koostamine (st andmete hoidmine teises sisesüsteemis) ei ole andmete kogumise eesmärgiga kooskõlas, siis soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus säilitamise piirangu põhimõttega seoses teada, kas juhul, kui kliendiandmete teises andmebaasis töötlemise eesmärk ei olnud vigade parandamine, vaid lepingute sõlmimine, määrab vajaliku säilitamisaja vigade parandamine või lepinguliste kohustuste täitmine.
- 24 [...] [riigisisese õiguse menetluslikud kaalutlused]
- 25 [...] [riigisisese õiguse menetluslikud kaalutlused]

Lõpposa

Budapest, 21. jaanuar 2021.

[...] [allkirjad]

TÖÖDOKUMENT